

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

54

Vragen van het lid **Ouwehand** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over *onveranderde structurele mishandeling van eenden bij transport, 6 jaar na beloofde beterschap* (ingezonden 29 augustus 2024).

Antwoord van Minister **Wiersma** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 23 september 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 9.

Vraag 1

Heeft u de dronebeelden die zijn gemaakt door de Stichting Animal Rights bekeken, waarop te zien is dat eenden in de veehouderij, wanneer de eendenboer heeft besloten dat ze op transport moeten naar de slacht, nog altijd zeer ruw worden gevangen en ruw in transportkragen worden gesmeten en gepropt?¹

Antwoord 1

Ik heb de door RTL Nieuws getoonde dronebeelden gemaakt door Animal Rights van het vangen van eenden gezien.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u deze beelden?

Antwoord 2

Op de beelden getoond door RTL Nieuws is te zien dat de eenden ruw worden gevangen en geladen. Dat leidt tot onnodige stress en mogelijk tot pijn en lijden en dat is onacceptabel.

Vraag 3

Heeft u ervan kennisgenomen dat RTL Nieuws heeft bevestigd dat de beelden bij zeven verschillende eendenbedrijven zijn gemaakt en dat overal is waargenomen dat er met de eenden wordt gegooid en gesmeten?

¹ RTL, 24 augustus 2024, «Dronebeelden onthullen dierenleed: eenden nog altijd in kragen gegooid en gepropt», (<https://www.rtl.nl/nieuws/onderzoek/artikel/5467237/eenden-vangen-gooien-dierenmishandeling>).

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat er dus niet kan worden gesproken over een incident, maar dat er sprake is van structureel dierenleed? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Ik kan bevestigen dat op de beelden van RTL Nieuws te zien is dat eenden niet altijd op de juiste manier worden gevangen en geladen, en dat dit plaatsvindt bij meerdere bedrijven.

Vraag 5

Wat vindt u ervan dat eenden in de veehouderij na een kort leven in dichte stallen, zonder zwemwater, met tot wel zeven eenden per vierkante meter, vlak voor hun dood ook nog eens in kratten worden gesmeten voordat ze worden gedood in slachthuizen?

Antwoord 5

Het vangproces moet zorgvuldig uitgevoerd worden, zonder ruw met de dieren om te gaan of met ze te gooien. Op de beelden is te zien dat het vangproces niet altijd zorgvuldig uitgevoerd wordt en dat vind ik onacceptabel.

Vraag 6

Heeft u op de beelden gezien dat eenden regelmatig met hun hoofd klem komen te zitten tussen de kratten? Wat ging er door u heen toen u dit zag?

Antwoord 6

Ja, ik heb gezien dat een eend klem zat. Ik vind dit onacceptabel.

Vraag 7

Deelt u het inzicht dat de eenden op de beelden ernstig lijden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

De manier van vangen die op de beelden te zien is, leidt tot onnodige stress en mogelijk tot pijn en lijden.

Vraag 8

Vindt u de manier waarop deze eenden worden behandeld dierwaardig?

Antwoord 8

Nee, zo hoor je niet met dieren om te gaan.

Vraag 9

Kunt u beschrijven hoe het slachtproces van eenden precies verloopt, vanaf het moment dat de vrachtwagen met de dieren opgestapeld in transportkratten het terrein van de eendenslachterij Tomassen Duck-To is opgereden?

Antwoord 9

De containers met dieren worden afgeladen van de vrachtwagen en ondergebracht in de aanvoerhal. De containers worden van daaruit een voor een op een transportband gezet. Vervolgens worden de dieren uit de kratten gehaald en aan de poten aangehangen aan de slachtlijn. Kort na het aanhangen worden de eenden bedweldmd door middel van het elektrisch waterbad. Daarna worden de bloedvaten in de hals doorgesneden, waardoor het dier dood gaat. Daarna worden de dieren verder uitgeslacht.

Vraag 10

Bent u ermee bekend dat de eendenboeren en eendenslachterij Tomassen Duck-To in 2018 ook al in opspraak kwamen na undercoverbeelden die lieten zien dat eenden ernstig mishandeld worden wanneer de eendenboer ze laat vangen voor de slacht?²

Antwoord 10

Ja.

Vraag 11

Heeft u gezien dat de sector zelf destijds beterschap beloofde en stelde dat er niet meer met eenden mag worden gegooid en dat het vangen en laden van de dieren rustig moet gebeuren?

Antwoord 11

Ja.

Vraag 12

Bent u ermee bekend dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) over de beelden uit 2018 stelde: «Uit de beelden die u mij hebt toegestuurd blijkt een dergelijke minachting voor het welzijn van de dieren, in woord en daad, dat ik niet anders kan dan concluderen dat er sprake was van een bedrijfscultuur van veronachtzaming van het welzijn van de dieren»?³

Antwoord 12

Ja.

Vraag 13

Ondersteunt u de NVWA in deze analyse over de situatie in 2018?

Antwoord 13

De beelden van 2018 lieten een aantasting van het dierenwelzijn tijdens het vangen van eenden zien. In dat opzicht ondersteun ik de analyse van de NVWA over de situatie in 2018.

Vraag 14

Bent u ermee bekend dat de NVWA in 2018 zei dat ze in gesprek wilden gaan met de sector «om duidelijk te maken dat dit toch echt niet kan»?⁴

Antwoord 14

Ja.

Vraag 15

Wat zegt het volgens u over de eendensector dat de NVWA duidelijk moet maken dat dieren geen dingen zijn waar je mee kan gooien en in kratten kan smijten en propfen?

Antwoord 15

Naar aanleiding van de beelden in 2018 is de eendensector met een set aan aangescherpte maatregelen gekomen om ervoor te zorgen dat dit niet meer gebeurt. De sector heeft hiermee laten zien dergelijke praktijken onacceptabel te vinden. Helaas moet ik constateren uit de recente beelden dat bedrijven zich niet altijd aan deze maatregelen houden, en dit is onacceptabel.

² RTL, 5 juli 2018, «Beelden tonen ernstige mishandeling eenden in Nederlandse pluimveehouderijen», (<https://www.rtl.nl/nieuws/nederland/artikel/4271991/beelden-tonen-ernstige-mishandeling-eenden-nederlandse>).

³ Animal Rights, 24 augustus 2024, «Nieuwe beelden: Eenden worden nog altijd mishandeld tijdens het vangen en laden!», (<https://www.animalrights.nl/nieuwe-beelden-eenden-woorden-nog-altijd-mishandeld-tijdens-het-vangen-en-laden>).

⁴ RTL, 5 juli 2018, «Beelden tonen ernstige mishandeling eenden in Nederlandse pluimveehouderijen», (<https://www.rtl.nl/nieuws/nederland/artikel/4271991/beelden-tonen-ernstige-mishandeling-eenden-nederlandse>).

Vraag 16

Deelt u het inzicht dat de nieuwe beelden pijnlijk duidelijk maken dat er in de eendensector nog steeds sprake is van minachting voor het welzijn van de dieren en dat er nog steeds sprake is van een bedrijfscultuur van veronachtzaming van het welzijn van de dieren, zoals de NVWA zes jaar geleden al vaststelde? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 16

Ik concludeer aan de hand van de nieuwe beelden dat bij een aantal bedrijven het dierenwelzijn wordt geschaad door de eenden op een dergelijke manier ruw te vangen en te laden en dat dit onvoldoende verbetering laat zien ten opzicht van het beeld van 2018. Dat betreurt ik en ik verwacht van de Nederlandse eendensector, dat zij zich aan de wet- en regelgeving en hun eigen aangescherpte maatregelen van 2018 houden en zelf actie ondernemen als blijkt dat dit niet het geval is.

Vraag 17

Wat is uw verklaring voor het feit dat er zes jaar na de beloofde beterschap door de eendensector niks wezenlijks blijkt te zijn veranderd en dat eenden in de Nederlandse eendensector nog steeds ernstig worden mishandeld bij het vangen en laden voor de slacht?

Antwoord 17

Zoals in antwoord op vraag 16 aangegeven, verwacht ik van de eendensector dat zij toezien op het correct vangen en laden van eenden en dat zij maatregelen nemen wanneer het foutgaat. Dat gebeurt nu blijkbaar onvoldoende.

Vraag 18

Bent u trots op de Nederlandse eendensector?

Antwoord 18

De Nederlandse eendensector draagt bij aan de economie en werkgelegenheid. Ik ben echter niet trots op hoe er met deze eenden wordt omgegaan op deze beelden. Dat moet echt anders.

Vraag 19

Vindt u dat het afgelopen moet zijn met de ruwe behandeling van eenden bij het vangen voor de slacht, het gooien met dieren, het in kratten smijten en propen van dieren; kortom, de dierenmishandeling en de overtredingen die we op de beelden kunnen zien in de eendenhouderij? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 19

Zoals de eenden op de beelden getoond door RTL Nieuws werden behandeld vind ik onacceptabel. Dat moet afgelopen zijn.

Vraag 20

Heeft u gezien dat de eendenslachterij Tomassen Duck-To naar aanleiding van de recente beelden heeft aangegeven dat het vangen van eenden er «voor buitenstaanders al snel enigszins ruw kan uitzien»?⁵

Antwoord 20

Ja.

Vraag 21

Wat vindt u van deze poging van de eendensector om de dierenmishandeling en het dierenleed die duidelijk op de beelden zijn te zien, te bagatelliseren?

⁵ Pluimveeweb, 26 augustus 2024, «Tomassen Duck-To gaat verbeteringen doorvoeren na drone-beelden eenden vangen», (<https://www.pluimveeweb.nl/artikel/1088990-tomassen-duck-to-gaat-verbeteringen-doorvoeren-na-dronebeelden-eenden-vangen/#:~:text=Eendenslachterij%20en%20ketenregisseur%20Tomassen%20Duck,het%20vangen%20en%20laden%20uitvoert>).

Antwoord 21

Ik vind niet dat deze beelden moeten worden gebagatelliseerd. Tegen misstanden moet duidelijk stelling worden genomen. Iedere misstand is er één te veel.

Vraag 22

Vindt u het geloofwaardig dat de eendenslachterij Tomassen Duck-To nu tegen RTL zegt het «te betreuren dat het nog steeds fout gaat»?

Antwoord 22

Ja.

Vraag 23

Heeft u gezien dat de eendenslachterij heeft aangegeven het protocol «opnieuw onder de aandacht te brengen» en gaat «bezien» of ze de intensiteit van steekproeven gaan verhogen?

Antwoord 23

Ja.

Vraag 24

Denkt u dat het opnieuw onder de aandacht brengen van het protocol dat in 2018 is opgesteld en het bezien of controles – door de sector zelf – moeten worden geïntensiveerd er nu opeens wel voor zorgen dat eenden niet meer worden mishandeld bij het vangen en laden voor transport naar de slacht? Zo ja, hoe denkt u dat het beeld dat Nederland heeft van u als Minister in dat geval zal zijn?

Antwoord 24

Ik ga ervan uit dat de eendensector in staat is ervoor te zorgen dat dergelijke praktijken niet meer gebeuren, en dat het nogmaals tonen van deze beelden laat zien dat er meer voor nodig is dan in 2018. Helaas zijn de maatregelen van destijds onvoldoende gebleken, en ik verwacht dat de sector hier van leert.

Vraag 25

Hoeveel eenden zijn er sinds de vorige belofte tot beterschap van de sector gevangen en in kratten gepropt voor de slacht? Wat vindt u ervan dat al die jaren de mishandeling van zoveel eenden gewoon doorging en dat niemand ingreep?

Antwoord 25

Jaar	Aantal eenden geslacht in Nederland	Aantal eenden gevangen in Nederland	Aantal eenden gevangen in Duitsland
2018	8.353.093	6.616.540	1.736.553
2019	8.109.684	6.581.028	1.528.656
2020	4.564.103	3.687.120	876.983
2021	6.630.707	5.268.572	1.362.135
2022	6.131.236	4.576.241	1.554.995
2023	5.772.155	4.335.987	1.436.168
2024¹	3.299.155	2.499.836	799.319
Totaal	42.860.133	33.565.324	9.294.809

¹ Dit zijn de aantallen geregistreerd tot en met 5 september 2024 (bron: NVWA)

Er zijn in Nederland geen eenden gevangen voor de slacht in een ander land dan Nederland.

Zoals in antwoord op vraag 16 aangegeven, verwacht ik van de eendensector dat zij toezien op het correct vangen en laden van eenden en dat zij maatregelen nemen wanneer het fout gaat. De NVWA heeft toezicht gehouden op het vangen en laden, maar tijdens controles zijn geen overtredingen vastgesteld.

Vraag 26

Welke maatregelen gaat u zelf treffen om ervoor te zorgen dat er een einde komt aan dit ernstige dierenleed?

Antwoord 26

Ik verwacht dat de eendensector zelf onderzoekt welke aanvullende aanpassingen in het vang- en laadproces nodig zijn, zodat onnodige stress, pijn en lijden bij de eenden vanaf nu voorkomen wordt. Ook verwacht ik van de eendensector dat zij er zelf op toeziet dat het welzijn van de eenden voldoende wordt gewaarborgd tijdens het vangen en laden, en waar dat nodig is passende maatregelen neemt. Daarvoor gaan de Staatssecretaris en ik samen met de NVWA nogmaals het gesprek met de sector voeren. De NVWA onderzoekt verder of met een aangepaste handhavingsaanpak de sector bewogen kan worden eenden zodanig te behandelen dat er geen onnodige stress, pijn of lijden ontstaat. Daarnaast beoordeelt de NVWA alle beelden gemaakt door Animal Rights en handhaaft waar mogelijk.

Vraag 27

Hoe gaat u waarborgen dat de regels worden nageleefd en we niet over zes jaar opnieuw moeten constateren dat het dierenleed gewoon doorgaat?

Antwoord 27

Zie hiervoor mijn antwoord op vraag 26.

Vraag 28

Kunt u deze vragen voor Prinsjesdag 2024 beantwoorden?

Antwoord 28

Ik heb mijn best gedaan de vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.